

بررسی ژن HER3 به روش RT-PCR در نمونه‌های افراد مبتلا به سرطان پستان

مریم طبیبی نیارکی: گروه زیست شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران
 مهسا کاوسی: گروه زیست شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران
 الهام مسلمی*: گروه زیست شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران
 امیر ایزدی: باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران

چکیده

مقدمه: امروزه سرطان پستان شایع‌ترین سرطان در بین زنان و در عین حال مهم‌ترین بیماری‌ها در سراسر جهان می‌باشد. تحقیقات گسترده‌ای در جهت پیش‌گیری و درمان سرطان صورت می‌گیرد. *HER3* یکی از پروتئین‌های متصل به غشا می‌باشد که توسط ژن *ErbB3* کدگذاری می‌شود و تنها پس از هتروداایمر شدن با دیگر اعضای خانواده می‌تواند فسفریله و فعال شود. هدف از این مطالعه بررسی بیان *HER3* به عنوان یک فاکتور احتمالی دخیل در گسترش سرطان پستان می‌باشد.

روش بررسی: در این مطالعه موردی-شاهدی ۲۰ نمونه بافت پارافینه سرطان پستان و ۲۰ نمونه بافت پارافینه سالم از بیمارستان مهر در سال ۹۲ جمع‌آوری شد و بیان *HER3* به روش کیفی RT-PCR بر روی نمونه‌ها انجام گرفت. برای این منظور ابتدا استخراج RNA از بافت توسط محلول RNase و به دنبال آن cDNA ساخته شد. تست RT-PCR ویژه *HER3* بهینه و محصول PCR بر روی ژل آگارز مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: در ۷۰٪ نمونه‌های افراد بیمار، بیان ژن *HER3* با توجه به حضور باند بر روی ژل آگارز مشاهده شد و در ۳۰٪ از نمونه‌ها باند اختصاصی مشاهده نگردید، همچنین در ۲۰٪ از نمونه‌های نرمال، محصول PCR مشاهده و در ۸۰٪ از نمونه‌ها هیچ بانده مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج می‌توان بیان نمود که بیان ژن *HER3* در بافت افراد مبتلا به سرطان پستان نسبت به افراد نرمال افزایش می‌یابد. عدم بیان این ژن در نمونه‌های نرمال و بیان آن در نمونه‌های بیمار احتمال دخالت این عامل را در پیشرفت و توسعه بیماری مطرح می‌کند و به نظر می‌رسد که افزایش بیان *HER3* در ابتلا و پیشرفت بیماری نقش داشته و بررسی نقش این فاکتور در درمان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: بیان *HER3*، RT-PCR، سرطان پستان.

* نشانی نویسنده پاسخگو: تهران، گروه زیست شناسی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، الهام مسلمی.
 نشانی الکترونیک: elham_moslemi60@yahoo.com

مقدمه

سرطان پستان یکی از شایع‌ترین سرطان‌ها در زنان هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای در حال توسعه می‌باشد و علت اصلی مرگ ناشی از سرطان در میان زنان است (۱).

سرطان پستان در زنان ایرانی در مقایسه با زنان کشورهای غربی، حداقل یک دهه زودتر و در مراحل پیشرفته‌تر، بروز می‌کند (۲)، میانگین سن تشخیص سرطان پستان در کشورهای غربی ۵۶ سال و در ایران ۴۵ سال است. غالباً سه گروه ژنی در سرطان‌ها دچار جهش می‌شوند یکی از آنها انکوژن‌ها هستند. محصول این نوع ژن‌ها در ترنسفورماسیون سلول‌ها و یا القای سرطان دخالت دارد (۳). انکوژن‌ها از ژن‌های طبیعی موجود در سلول به نام پروتئین‌ها با وجود می‌آیند. انکوژن‌ها با مکانیسم‌های متفاوت در کنترل و رشد سلولی دخالت دارند که بر اساس همین عملکرد به دسته‌های زیر تقسیم‌بندی شده‌اند. انکوژن‌ها می‌توانند کد کننده فاکتورهای رشد اپیدرمی/گیرنده‌های فاکتور رشد اپیدرمی در سطح سلول/کینازهای بدون رسیپتور/تولید کننده پیام برای نسخه‌برداری DNA/پروتئین‌های هسته‌ای تولید کننده پیام باشند. فعالیت انکوژن‌ها باعث عوض شدن ساختمان یا تقسیم سلولی شده که آن را به حالت‌های مختلف پاتولوژی در آورده و مساعد تومورزایی می‌نماید (۴). یکی از مهم‌ترین ناهنجاری‌های کروموزومی که منجر به سرطان از جمله سرطان پستان می‌گردد، تزاید انکوژن‌ها می‌باشد (۵). تزاید ژنی یعنی افزایش تعداد کپی یک ناحیه محدودی از کروموزوم که منجر به ایجاد بیش از ۲ کپی از ژن‌های موجود در آن ناحیه می‌گردد. این منجر به افزایش بیان (بیان بیش از حد طبیعی) ژن‌های حیاتی درگیر در شروع و پیشرفت سرطان، می‌گردد. HER-3 فاکتور رشد اپیدرمی، یکی از آنکوژن‌های تزاید یافته در سرطان پستان است (۳).

HER3 بیان این گیرنده در تعدادی از بدخیمی‌ها مانند سرطان معده و پستان افزایش پیدا می‌کند، بیان ErbB3 فقط به سلول‌های با غشا اپی تلیال یا فرواکتودرمال محدود می‌گردد مانند سلول‌های بافت پوششی یا سلول‌هایی با غشا نوروکتودرمی (۶).

ژن ErbB3 انسان بر روی بازوی بلند کروموزوم ۱۲(12q13) واقع شده است و توسط ۲۳۶۵۱ جفت باز

کدگذاری شده است و به ۱۳۴۲ اسید آمینه ترجمه می‌شود، در انسان ErbB3 در پوست، استخوان، سیستم عصبی، قلب، ریه، اپیتلیوم روده‌ای بیان شده است (۷). عملکرد ErbB3 باعث اتصال لیگندهای heregulin و NRG-2 به یکدیگر می‌شود و با ایجاد تغییر در ساختار لیگاند اتصال اجازه دایمریزیشن و فسفوریلاسیون و فعال‌سازی را می‌دهد. ErbB3 می‌تواند با دیگر اعضای خانواده ErbB هتروداایمر تشکیل دهد زیرا این پروتئین کیناز نیاز به فسفریله شدن توسط پروتئین دیگر را دارد و برخلاف دیگر اعضای خانواده خود قادر به فسفریله کردن پروتئین دیگری نیست (۳).

افزایش بیان HER2 ممکن است تشکیل هتروداایمر فعال ErbB3 و سایر اعضای خانواده ErbB بدون نیاز به لیگاند اتصال را می‌دهد (۸، ۹).

با توجه به اهمیت تشخیص سرطان پستان در مراحل ابتدایی به منظور بهبود درمان و جلوگیری از پیشرفت بیماری تشخیص در مراحل اولیه سرطان امری ضروری به نظر می‌رسد. بعلاوه علی‌رغم بهبود روش‌های درمانی تاکنون درمان قطعی برای سرطان مطرح نشده و مطالعه در ارتباط با عوامل کمک کننده درمان ضروری به حساب می‌آیند. هدف از این مطالعه بررسی بیان HER3 به عنوان فاکتور احتمالی دخیل در توسعه سرطان پستان می‌باشد که در مقایسه تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه موردی شاهی تعداد ۲۰ نمونه بلوک پارفینه از افراد مبتلا به سرطان پستان پس از بررسی متغیرهای مورد نظر جهت ورود به مطالعه شامل: قرار داشتن بیماری در مرحله ۱، ۲، ۳ اندازه تومور زیر ۵ سانتی‌متر، غدد لنفاوی، ER مثبت انتخاب شده و همچنین ۲۰ نمونه نرمال (ماموپلازی) پس از بررسی لام‌های مربوطه توسط متخصصین پاتولوژی از آزمایشگاه بیمارستان مهر جمع‌آوری گردید، میانگین سنی نمونه‌ها بین ۲۴-۷۹ ساله و نمونه‌ها مربوط به سال ۹۲ بودند. هریک از ۴۰ نمونه مورد مطالعه از نظر جنس (۱۰ زن، ۱۰ مرد)، سن (۳۲-۶۱)، (0) stage، Grade(0) بررسی شدند.

برای استخراج RNA از بافت باتوجه به پروتکل انجام شد (۱۰)، RNA ها از بافت جدا شد در پایان مقدار RNA با روش دانسیته نوری (OD) و میزان جذب در طول موج تعیین شده توسط دستگاه اسپکتروفومتری اندازه‌گیری شد. محلول نهایی تخلیص شده باید دارای (OD) ۱/۷ تا ۱/۹ داشته باشد. پس از استخراج RNA از نمونه‌ها و بررسی جذب نوری جهت تایید کیفیت RNA های بدست آمده صورت گرفت. سپس سنتز cDNA مطابق پروتکل بهینه شده انجام گرفت در این پروتکل به مقدار 1µl از هریک از ترکیبات dNTP(10mM)، Oligo Random Hexamer(40µg/µl)، dT(100µg/µl) و همچنین 10µl از Template RNA در میکروتیوب ریخته و سپس لوله را به مدت ۵ دقیقه در ۶۵ درجه سانتی‌گراد قرار داده و سپس بلافاصله در یخ گذاشته شد و همچنین 4.5µl از DDW، 2µl از MMULV 10X buffer و 0.5µl از MMULV(200U/µl) درون میکروتیوب ریخته شد. با مخلوط دو میکروتیوب، حجم نهایی واکنش (در نهایت ۲۰ میکرولیتر) بدست آمد. توالی ژن HER3 از سایت NCBI بدست آمد و توسط برنامه Primer Express پرایمرهای اختصاصی طراحی گردید. پس از طراحی توالی پرایمرها توسط NCBI و Gene Runner نیز Blast گردیدند تا دقت و اختصاصی بودن آنها بطور کامل مورد بررسی قرار گیرد. توالی پرایمرها در جدول ۱ نمایش داده شده است.

فاکتورهای مورد نیاز RT-PCR در این مطالعه مقدار 2.5 µl، (سیناکلون، ایران) 10x PCR Buffer، 1 µl، (سیناکلون، ایران) Primer Forward (10 µM)، 0.75µl، Primer Revers (10 µM)، (سیناکلون، ایران)، 0.5 µl، dNTP (50 mM) (سیناکلون، ایران)، Mix(10 mM) (سیناکلون، ایران)، 0.4(2 unit)، Taq DNA Polymerase (5 U/µl)، (سیناکلون، ایران)، 2 µl، cDNA Template، 17µl، D.D.W بود که در نهایت مجموع ترکیبات 25 µl بدست آمد. برنامه دمایی واکنش بصورت دنا توراسیون در دمای ۹۳ درجه سانتی‌گراد به مدت ۳۰ ثانیه، سپس در دمای ۵۸ درجه سانتی‌گراد به مدت ۴۰ ثانیه چسبیدن صورت گرفت؛ در نهایت سومین مرحله طویل شدن در دمای ۷۲ درجه سانتی‌گراد به مدت ۳۰ ثانیه به تعداد ۴۰ سیکل، انجام شد. آزمون PCR با استفاده از رده سلول‌های سرطانی دارای بیان ژن HER3 و کنترل مثبت و منفی در کنار ساینز مارکر بهینه گردید. پس از الکتروفورز محصول PCR، باند اختصاصی حاصل از پرایمرها دارای ۲۹۹ جفت باز طول داشت. با اطمینان یافتن از بهینه شدن آزمون PCR و بدست آمدن باند اختصاصی نمونه، آزمون PCR بهینه شده را برای ۲۰ نمونه بیمار و ۲۰ نمونه سالم مورد استفاده قرار گرفت. پس از بهینه شدن محصول RT-PCR در ژل آگارز ۱.۵٪ حاوی TBE 0.5X الکتروفورز گردید و مورد بررسی قرار گرفته شد.

جدول ۱: پرایمرهای طراحی و جهت ارزیابی ژن‌های GAPDH و HER3

نام پرایمر	توالی	PCR Products
HER3-RT=F	5`-ACTGCCAGACATTGACCAAG-3`	299 bp
HER3-RT=R	5`-GGATGTTTGATCCACCACAA-3`	
GAPDH-F	5`-TGACTTCAACAGCGACACCCA-3`	395 bp
GAPDH-R	5`-CACCTGTTGCTGTAGCCAAA-3`	

مثبت ارزیابی شد و در ۶ مورد (۳۰٪) (P=0/0005) در تست RT-PCR منفی دیده شد. بیان ۷۰٪ ژن HER3 در نمونه‌ها بیانگر نقش احتمالی این ژن در بروز و یا

یافته‌ها

در ۱۴ نمونه (۷۰٪) (P=0/0002) از ۲۰ نمونه بلوک پارافینه از افراد مبتلا به سرطان پستان تست RT-PCR

(۱۸) و مطالعات Bijay S. Jaiswal در سال ۲۰۱۳ در سرطان‌های معده و روده با کمک سه تکنیک DNA Sequencing, IHC, Micro array که در مطالعه آنها مشخص شد بیان ژن HER3 در سرطان معده و روده نیز نقش دارد که در مطالعه ما نیز نتایج مشابهی بر روی سلول‌های سرطان پستان با تکنیک RT-PCR بدست آمد (۱۳).

مشاهده بیان این ژن در ۲ نفر از افراد سالم می‌تواند به عنوان زنگ خطری در این افراد به حساب آید. هر چند که مطالعات بیشتری در آینده برای اثبات این امر نیاز می‌باشد. اختلافات ژنتیکی نیز می‌تواند عامل مهمی در این نتایج به حساب آید. بعلاوه عدم بیان ژن در ۶ نفر از افراد بیمار احتمالاً با توجه به پایین بودن مرحله بیماری و سن این افراد مرتبط است، اگرچه از تفاوت در ذخایر ژنتیکی نیز نمی‌توان صرف نظر نمود.

تاکنون در ایران مطالعاتی در زمینه افزایش بیان ژن HER3 در سرطان پستان صورت نگرفته با توجه به این که این بررسی برای اولین بار در این تحقیق انجام شده. با توجه به نتایج این مطالعه و مطالعاتی که در دیگر نقاط دنیا صورت گرفته می‌توان بیان نمود که ژن HER3 می‌تواند به عنوان یک عامل موثر و دخیل در سرطان پستان مطرح شود که افزایش بیان آن با پیشرفت و توسعه بیماری در ارتباط است.

نتیجه‌گیری

تکنیک‌های مولکولی از جمله PCR در مقایسه با تکنیک‌های میکروسکوپی سریع‌تر، دقیق‌تر، ارزان‌تر و آسان‌تر است. نتایج نشان می‌دهد که HER3 در ابتلا به سرطان پستان تاثیرگذار بوده که با افزایش سن و مرحله بیماری بیان آن افزایش پیدا می‌کند. با توجه به اهمیت تشخیص سرطان پستان در مراحل ابتدایی به منظور بهبود درمان و جلوگیری از پیشرفت بیماری تشخیص و درمان به خصوص درمان تلفیقی در مراحل اولیه سرطان امری ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به نتایج می‌توان بیان نمود که هدف قرار دادن بررسی افزایش بیان HER3 در کنار سایر اعضای این خانواده یک می‌تواند یک افقی را برای استفاده از یک روش درمانی تکمیلی در کنار سایر روش‌های درمان متداول ایجاد نماید.

HER3 در ۶ نمونه دیده شد و در گروه دوم، افراد بالای ۵۰ سال در ۸ نمونه افزایش بیان HER3 دیده شد. بیشترین بیان ژن HER3 در افراد بالای ۵۰ سال و نیز افراد در مراحل پیشرفته بیماری دیده شد (نمودار ۱).

بحث

افزایش در برخی از نواحی ژنوم که شامل انکوژن‌های از قبیل HER3 می‌باشد، نقش مهمی را در شروع و پیشرفت تعدادی از تومورها از جمله تومور پستان بازی می‌کند (۱۴)، لذا استفاده از روشی ساده، دقیق، آسان برای تعیین تومورهای افزایشی و یا افزایش بیان این ژن لازم و ضروری است. از معمول‌ترین روش‌های بررسی بیان ژن می‌توان به تکنیک ایمونوهیستوشیمی (IHC) و FISH اشاره نمود. تکنیک IHC علی‌رغم سادگی و سهولت، دقت پایینی دارد و نتایج مثبت کاذب زیادی ارایه می‌دهد (۱۷) و تست FISH نیز علی‌رغم دقت بسیار بالا، به دلیل نیاز به صرف هزینه‌های بسیار، وقت گیر و بسیار گران است (۱۹) و اسلایدهای آن در دراز مدت قابل نگهداری نمی‌باشد (۱۶). بنابراین در بسیاری از آزمایشگاه‌ها انجام‌پذیر نمی‌باشد. تکنیک‌های مولکولی از جمله PCR در مقایسه با تکنیک‌های میکروسکوپی سریع‌تر، دقیق‌تر، ارزان‌تر و آسان‌تر است (۱۱). RT-PCR یک روش کیفی و کم هزینه جهت تخمین بیان ژن به حساب می‌آید.

در مطالعه حاضر، وضعیت افزایش ژن HER3 در نمونه‌های تومور پستان توسط روش RT-PCR بررسی گردید. در این بررسی در ۱۴ نمونه (۷۰٪) از ۲۰ نمونه بلوک پارافینه از افراد مبتلا به سرطان پستان تست RT-PCR مثبت ارزیابی شد و در ۶ مورد (۳۰٪) در تست RT-PCR منفی دیده شد.

بیان ژن HER3 در نتایج Ingrid Ljuslinder و همکاران، توسط تکنیک Immunostaining که بر روی ۶۴ نمونه سرطان پستان بررسی شد، ۶۷٪ مشابه نتایج ما می‌باشد (۱۵). همچنین در مطالعات David Horst و Abdelhamid Beji، تشابه ۵۳/۶ درصدی بیان ژن HER3 را در نمونه‌های سرطان سینه نشان دادند (۱۲). در مطالعه حاضر ۴۲/۳٪ نتایج تست RT-PCR مثبت بوده و در مقایسه با تکنیک IHC در مطالعه OcanaAlberto و همکاران نیز مشاهده شد

References

- O'Connell JB, Maggard MA, Ko CY. Colon cancer survival rates with the new American Joint Committee on Cancer sixth edition staging. *J Natl Cancer Inst*, 2004; 96(19): 1420-5.
- Mousavi SM, Montazeri A, Mohagheghi MA, Mousavi Jarrahi A, Harirchi I, Najafi M, et al. Breast cancer in Iran: an epidemiological review. *The Breast J*, 2007; 13(4): 383-91.
- Roskoski R. The ErbB/HER family of protein-tyrosine kinases and cancer. *Pharmacol Res* 2014; 79: 34-74.
- Romond EH, Perez EA, Bryant J, Suman VJ, Geyer Jr CE, Davidson NE, Tan-Chiu E, Martino S, Paik S, Kaufman PA, Swain SM. Trastuzumab plus adjuvant chemotherapy for operable HER2-positive breast cancer. *New England Journal of Medicine* 2005;353(16):1673-84.
- O'Hagan RC, Chang SS, Maser R, Mohan R, Artandi S, Chin L, et al. Telomere dysfunction provokes regional amplification and deletion in cancer genomes. *Cancer Cell* 2002; 2(2): 49-55.
- Prigent SA, Lemoine NR, Hughes CM, Plowman GD. Expression of the c-ErbB3 protein in normal human adult and fetal tissues. *Oncogen* 2006; 7:1273-8.
- Coussens L, Yang-feng TL, Liao YC, Chan E, Gray A, Mcorath J, Seeburg PLT, Libermann TA. Tyrosine kinase receptor with extensive homology to EGF receptor shares chromosomal-location with neu oncogene. *Science* 2008; 230:1132-9.
- Engelman JA, Zejnullahu K, Mitsudomi T, Song Y, Hyland C, Park JO, Lindeman N, Gale CM, Zhao X, Christensen J, Kosaka T, Holmes AJ, Rogers AM, Cappuzzo F, Mok T, Lee C, Johnson BE, Cantley LC, Jänne PA. MET amplification leads to gefitinib resistance in lung cancer by activating ERBB3 signaling. *Science* 2007; 316 (5827): 1039-43.
- Osipo C, Meeke K, Cheng D, Weichel A, Bertucci A, Liu H, Jordan VC. Role for HER2/neu and HER3 in fulvestrant-resistant breast cancer. *Int J Oncol*, 2007; 30 (2): 509-20.
- Izadi A, Moslemi E, Poorhosseini SM, Yassaee VR, Kheiri HR, Elikai HR. UBD identify in paraffin tissues in patients with colorectal cancer. *JIMS* 2014; 32(291): 972-81.
- Barberis M, Pellegrini C, Cannone M, Arizzi C, Coggi G, Bosari S. Quantitative PCR and HER2 testing in breast cancer. A technical and cost-effectiveness analysis. *Am J Clin Pathol* 2008; 129(4): 563-70.
- Beji A, Horst D, Enge J, et al. Toward the Prognostic Significance and Therapeutic Potential of HER3 Receptor Tyrosine Kinase in Human Colon Cancer. *Clin Cancer Res* 2011; 18:956-68.
- Jaiswal BS, Kljavin NM, Stawiski EW, Chan E, Parikh C, Durinck S, Chaudhuri S, Pujara K, Guillory J, Edgar KA, Janakiraman V. Oncogenic ERBB3 mutations in human cancers. *Cancer cell* 2013 ;23(5):603-17.
- Kuwahara Y, Tanabe C, Ikeuchi T, Aoyagi K, Nishigaki M, Sakamoto H, et al. Alternative Mechanisms of Gene Amplification in Human Cancers. *Genes Chromosomes Cancer* 2004; 7:7852-96.
- Ljuslinder I, Malmalmer B, Isaksson-Mettavainio M, ErbB 1-4 Expression Alterations in Primary Colorectal Cancers and their Corresponding Metastases. *Anticancer research* 2009; 29: 1489-94.
- Matsenko NU, Rijikova VS, Kovalenko SP. Comparison of SYBR Green I and TaqMan Real-Time PCR formats for the analysis of her2 gene dose in human breast tumors. *Bull Exp Biol Med* 2008; 145(2): 240-4.
- Mendelsohn J, Baselga J. Epidermal growth factor receptor targeting in cancer. *Semin Oncol* 2006; 33:369-85.
- Ocana A, Vera-Badillo F, Seruga B, Templeton A, Pandiella A, Amir E. HER3 Overexpression and Survival in Solid Tumors: A Meta-analysis. *JNCI Journal* 2012; 8:89-90.
- Ogiso H, Ishitani R, Nureki O, Fukai S, Yamanaka M, Kim JH, Saito K, Sakamoto A, Inoue M, Shirouzu M, Yokoyama S. Crystal structure of the complex of human epidermal growth factor and receptor extracellular domains. *Cell* 2002; 110:775-87.